

Чи вводять ПДВ для всіх спрощенців: що відомо насправді

Останніми днями знову ширяться чутки про те, що в Україні нібито планують запровадити ПДВ для всіх платників єдиного податку. Давайте розберемось без паніки.

Яка ситуація зараз

Об'єктивно – офіційної інформації немає. Жодних нормативних документів чи навіть проєктів змін, що передбачають обов'язковий ПДВ для усіх спрощенців, не оприлюднено.

У Законі про державний бюджет на 2026 рік – теж тиша. У Верховній Раді відсутні проєкти змін до Податкового кодексу на цю тему.

Чому чутки з'явилися

Час від часу, коли медіапростір вибухає корупційними скандалами, з'являється хвиля «зливів» про можливі зміни до спрощеної системи. Це повторюється роками.

Збіг чи ні, але зараз ми бачимо ту саму інформаційну модель.

Окремо зазначимо: головний податківець чинної влади Данило Гетманцев не робив жодних заяв і не коментував тему. На нашу думку, це черговий доказ того, що йдеться лише про інформаційний шум.

Коли теоретично такі зміни можуть з'явитися

Навіть за найоптимістичнішої для держави логіки – не раніше ніж через рік.

Приклади вже були. Наприклад, під час обговорення акцизів на солодкі газовані напої – говорили багато, але реформа так і не стартувала.

Чи можуть протягнути щось «раптом» до 01.01.2026?

Теоретично так, але лише для вузької/невеликої групи бізнесів на єдиному податку. Аналогічно до історії з поступовим запуском ПРРО: спочатку це стосувалося окремих категорій, а не всіх одразу.

Висновок

Зараз немає підстав для паніки.

Ситуація не змінилася. Жодних документів, проєктів чи офіційних заяв немає.

Будьте з нами і залишайтеся у професійному контексті. Ми відстежуємо всі зміни та публікуємо лише перевірену інформацію.

□ Компанія Вікторія – юридичні та бухгалтерські рішення для бізнесу в Україні та за кордоном.

□ victorija.ua

Відображення граф 31–33 Звіту КІК при пільзі 2 млн євро

Призначення граф 31–33 та поріг звільнення (2 млн євро)

Графи 31–33 Звіту про контрольовану іноземну компанію (КІК) містять перелік операцій КІК з певними категоріями нерезидентів (зокрема, з нерезидентами в “низькоподаткових” юрисдикціях, пов’язаними особами-нерезидентами та нерезидентами з визначеними організаційно-правовими формами).

Ці дані зазначаються з деталізацією по кожній операції (контрагент, країна, код платника тощо) і слугують податковій для контролю трансфертного ціноутворення (ТЦУ) та діяльності КІК.

Відповідно до підпункту 39^{2.4} Податкового кодексу України (ПКУ), якщо сукупний **дохід КІК не перевищує 2 млн євро** за звітний період, контролююча особа має право не включати прибуток цієї КІК до оподаткованого доходу (так звана "пільга 2 млн євро"). Простіше кажучи, **прибуток КІК звільняється від оподаткування в Україні**, якщо виконано критерій доходу ≤ 2 млн євро. Однак навіть у таких випадках контролер все одно зобов'язаний подати **Звіт про КІК** і заповнити відповідні розділи для розкриття інформації. Дані граф 31–33, хоча й **не впливають** прямо на поточне оподаткування "звільненого" КІК, потрібні податковій для **майбутнього аналізу**. *До прикладу, ДПС отримує додаткову інформацію про "дружні" КІК, про перетікання доходів на офшорні компанії (що зменшує податкові зобов'язання КБВ – фізичної особи резидента), використання інших схем перенесення чи зменшення податкового навантаження навіть з країни резидентства КІК*

Іншими словами, якщо прибуток КІК зараз не оподатковується, податковий орган все одно збирає інформацію про її операції для контролю в наступних періодах.

Обов'язковість заповнення граф 31–33 при звільненні КІК

Спочатку норми ПКУ щодо заповнення граф 31–33 за умов звільнення КІК від оподаткування трактувалися неоднозначно. У **2023 – на початку 2024 року** податкові органи в роз'ясненнях фактично **дозволяли не заповнювати** графи 31–33, якщо застосовується пільга 2 млн євро (така позиція була оприлюднена в базі ЗІР, питання ID 40810, та підтверджена низкою індивідуальних податкових консультацій).

Проте у квітні 2024 року Державна податкова служба змінила підхід. У листі №3/2024 від 17.04.2024 р. (п. 2.6) податкова чітко зазначила, що ПКУ не містить жодних виключень, які дозволяли б контролеру не відображати у Звіті інформацію в графах 31–33. Цю позицію підтверджено також низкою ІПК у травні 2024 р. – податківці наголосили, що навіть якщо КІК звільнений від оподаткування, **рядки 31–33 Звіту про КІК підлягають заповненню**. Наведемо цитату з роз'яснення: *«статтею 39² ПКУ не встановлено окремих правил або виключень для контролюючої особи щодо невідображення у Звіті інформації... отже, така інформація підлягає відображенню у відповідних графах Звіту»*. Таким чином, станом на 2024–2025 рр. офіційна позиція ДПС однозначна: **контролююча особа повинна заповнювати графи 31–33 Звіту про КІК навіть за наявності “пільгового” статусу КІК**.

Відповідальність за неналежне відображення інформації

Невиконання вимоги щодо розкриття всіх необхідних відомостей у Звіті про КІК (наприклад, якщо контролер **неповно відобразив операції у графах 31–33**) загрожує суттєвими штрафами. Згідно з п.120.7 ПКУ, передбачено штраф **3% від суми доходу КІК або 25% від скоригованого прибутку КІК (за рік) – залежно від того, що більше**, за кожен випадок не відображення або неправдивого відображення інформації, але не більше 1000 прожиткових мінімумів за кожен такий випадок. У 2025 році максимальний розмір цього штрафу оцінювався приблизно в **3,03 млн грн за кожне порушення**. Отже, **ціна питання дуже висока**, навіть якщо йдеться лише про формальне порушення в заповненні звіту.

Варто зазначити, що наразі, в умовах дії воєнного стану, безпосереднє застосування штрафів **призупинено**. Відповідно до п. 72 підрозд. 10 розд. ХХ ПКУ (зі змінами, внесеними Законом №4113-IX від 04.12.2024), **не застосовуються штрафні санкції за КІК-порушення, вчинені в період з 01.01.2022 р. до кінця**

місяця скасування воєнного стану, **за умови**, що контролююча особа виконає свої обов'язки протягом 6 місяців після завершення воєнного стану. Також на цей період контролер (та посадові особи) звільнений від адміністративної і кримінальної відповідальності за порушення правил КІК. Але після закінчення війни мораторій сплине, і податкова матиме право накладати вищезазначені штрафи. Таким чином, тим, хто скористався пільгою і не заповнив графи 31–33, доведеться **дооформити звіти** протягом пільгового періоду, щоб уникнути багатомільйонних санкцій у майбутньому.

Судова практика та перспективи оскарження

На сьогодні **прямої судової практики** щодо штрафів за невідображення операцій у графах 31–33 Звіту КІК **ще немає**. Правила КІК запрацювали лише з 2022 року і наразі діє мораторій на штрафи, тож **перші судові спори очікуються після завершення воєнного стану** (коли ДПС почне штрафувати контролерів, які не виправили звіти). Втім, фахівці вже зараз прогнозують, як можна буде захищатися у таких спорах. Одним із ключових аргументів може стати **презумпція правомірності дій платника податків** у разі неоднозначності норм (пп. 4.1.4 ПКУ): сам закон містить принцип, що всі неясності трактуються на користь платника. У нашому випадку є очевидна **неоднозначність трактування вимоги заповнення граф 31–33** – про це свідчить хоча б те, що **позиція податкової змінилася** (спершу дозволяли не заповнювати, згодом заборонили). Таким чином, контролер, який не наводив операції у графах 31–33, посилаючись на офіційні роз'яснення ДПС того часу, може в суді доводити відсутність своєї вини та правомірність своїх дій. Додатково зазначають, що відсутні будь-які збитки для бюджету (оскільки прибуток КІК і так не оподатковувався), а накладення величезного штрафу за суто технічне порушення виглядало б **непропорційним** (принцип співмірності покарання). Отже, у майбутніх спорах суд може взяти до уваги ці обставини та стати

на бік платника, якщо той діяв відповідно до тодішніх роз'яснень і не завдав шкоди державі.

Короткі відповіді на ключові питання

- **Чи потрібно відображати операції в графах 31–33, якщо дохід КІК не перевищує 2 млн євро? – Так.** Навіть «звільнений» від оподаткування КІК зобов'язаний заповнити ці графи Звіту. Податкові органи наголошують, що **ПКУ не передбачає виключень**, отже інформація про такі операції підлягає відображенню.
- **Чи були роз'яснення щодо незаповнення граф 31–33 раніше? – Так, але позиція змінилась.** Раніше податкова в індивідуальних консультаціях дозволяла не наводити ці дані при виконанні умови пільги. Однак з квітня 2024 р. ДПС чітко заявила про **обов'язковість заповнення граф 31–33** навіть для КІК з доходом ≤ 2 млн євро.
- **Чи є законодавчі підстави не заповнювати ці графи? – Ні.** Вимога розкривати інформацію у графах 31–33 встановлена нормами ПКУ, без будь-яких винятків для випадків пільгового оподаткування. Іншими словами, це **прямий обов'язок**, визначений законом, а не просто рекомендація.

Клієнти Компанії Вікторія завжди можуть розраховувати на ефективне представництво та захист своїх інтересів

У разі, якщо у Вас виникли питання щодо діяльності, податкового супроводу фізичної особи-власника КІК, звертайтеся

за формою швидкого зв'язку :

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Відправити

Компанія Вікторія

Графи 31–33 Звіту КІК: призначення, відповідальність та судова перспектива

1. Для яких фіскальних цілей в Звіті КІК графи 31-33

– якщо пільга 2 млн. євро не застосовується – графи 31–33 Звіту, згідно з ПКУ, призначені для оподаткування доходів контролюючої особи за принципом “витягнутої руки” (очевидна пряма потреба);

– якщо пільга 2 млн. євро застосовується – Інформація про операції КІК потрібна податковій для контролю діяльності КІК в майбутніх періодах, аналізу ТЦУ-ризиків тощо, навіть якщо зараз ці операції не впливають на оподаткування (очевидно, потреба не явна).

2. Розмір відповідальності за неповне відображення інформації у Звіті КІК

– 3% від суми доходу КІК або 25% від скоригованого прибутку КІК (за рік), залежно що більше, але не більше 1000 прожиткових мінімумів за кожен такий факт. Максимальний розмір цього штрафу в 2025 році сягає ~3,03 млн грн за кожне

порушення.

3. Воєнний мораторій на відповідальність

– відповідно до п.72 підрозд. 10 розд. XX ПКУ (зміни внесені Законом №4113-IX від 04.12.2024), не застосовуються штрафні санкції за порушення, вчинені з 01.01.2022 до кінця місяця, у якому буде скасовано воєнний стан, за умови що контролююча особа виконає свої обов'язки, передбачені ст.39² ПКУ, протягом 6 місяців після припинення. Також на цей період контролер та його посадові особи звільнені від адміністративної і кримінальної відповідальності за порушення правил КІК

4. Хронологія зміни позиції ДПС щодо обов'язку заповнення граф 31-33

– до квітня 2024 ДПС повідомляла про необов'язковість заповнення граф, якщо застосовується пільга 2 млн. євро («ЗІР» (питання ID 40810), ІПК №806/ІПК/99-00-21-02-03-06 від 03.04.2023; №112/ІПК/99-00-24-03-03 від 08.01.2024; №772/ІПК/11-28-23-09 від 16.02.2024; №731/ІПК/99-00-21-02-03 від 14.02.2024; №1715/ІПК/99-00-24-03-03 від 01.04.2024);

– з квітня 2024 ДПС оприлюднено лист №3/2024 від 17.04.2024, де у п. 2.6 податківці заявили, що ПКУ не передбачає жодних виключень, які дозволяли б контролеру не відображати у Звіті про КІК інформацію в графах 31-33.

5. Судова практика

– прямої судової практики саме щодо штрафів за графи 31–33 Звіту КІК поки що немає, адже: (а) правила КІК є новелою (діють з 2022 р.), (б) на період воєнного стану діє мораторій на застосування штрафів. Очікується, що перші такі спори можуть з'явитися після завершення війни, коли ДПС почне штрафувати тих контролерів, хто не виправить звіти протягом пільгових 6 місяців.

6. Обґрунтування позиції в суді щодо відсутності обов'язку заповнення гр. 31-33

– презумпція правомірності рішення платника податків. ПКУ

містить фундаментальний принцип, згідно з яким у разі, якщо норма закону припускає неоднозначне трактування прав та обов'язків платників або контролюючих органів, рішення приймається на користь платника податків (пп.4.1.4 ПКУ)

У нашому випадку очевидна неоднозначність у трактуванні вимоги заповнення граф 31–33 за умов звільнення: сама ДПС протягом 2023 – початку 2024 р. трактувала норми ПКУ в один спосіб (дозволяла не заповнювати), а у квітні 2024 р. – інакше. Це класичний приклад нормативної невизначеності.

– дотримання ІПК. Навіть за відсутності прямої ІПК, платник може вказати, що його дії відповідали офіційній позиції податкової на той час, опублікованій у базі ЗІР та листах.

– відсутність складу правопорушення. Штраф за 120.7 ПКУ є фінансовою санкцією, що накладається без доведення “вини” в класичному розумінні, проте принцип вини в податкових правопорушеннях все ж враховується (ст.109 ПКУ). Вина платника полягає у невиконанні чи неналежному виконанні обов'язків. Тут же контролер виконав свій обов'язок (подав звіт) і мав підстави вважати, що заповнив його правильно. Суспільно небезпечні наслідки відсутні – податок не занижено, держава не зазнала збитків.

– співмірність (пропорційність) санкції. Принцип верховенства права вимагає, щоб санкція була пропорційною порушенню. У нашому випадку потенційний штраф є вкрай великим (до кількох мільйонів гривень), тоді як порушення – суто формальне. В практиці ЄСПЛ надмірно суворі штрафи за незначні провини можуть розглядатися як порушення ст.1 Першого протоколу (непропорційне втручання в майнові права).

У даній ситуації відсутні недорахування бюджету, тому накладення максимального штрафу за чисто технічну прогалину суперечить цілям податкових санкцій (які за задумом повинні стимулювати сплату податків). Цей аргумент доповнює основні, підкреслюючи несправедливість покарання.

– з логіки Податкового кодексу інформація граф 31-33 в цілях оподаткування використовується лише у взаємозв'язку з пп. 39-2.3.2.4 ПКУ. Тобто, якщо би не було пільги, то прибуток КІК міг би бути перерахованим за правилами «витягнутої руки».

7. Воєнний стан і виконання обов'язків у відстрочений строк

– контролююча особа має законне право скористатися пільговим періодом і подати уточнюючий повний Звіт про КІК протягом 6 місяців після завершення воєнного стану без штрафів. Якщо платник це зробить – наприклад, доповнить раніше поданий звіт інформацією про операції – то згідно з п.72 підрозд.10 розд. XX ПКУ штрафи взагалі не можуть бути накладені.

8. Як ДПС може виявити те, що КІК не відобразив інформацію в гр. 31-33

– джерела офіційної інформації, яка отримується автоматично податковим органом (CRS, FATCA, СbС тощо) не розкриває суті операції, в т.ч. контрагентів;

– можливості двостороннього обміну податковою інформацією. Україна є учасницею Конвенції про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах (OECD/Council of Europe), яка набула чинності для нас у 2009 році (ратифікована Законом №677-VI від 17.12.2008, протокол до неї – Законом №21-VII від 11.01.2013). Однак, така податкова інформація обмежується у загальному випадку лише фінансовою звітністю іноземної компанії, реєстраційною інформацією, а не розкриттям суті операцій.

– у разі цілеспрямованого запиту в порядку кримінальних проваджень. Це, своєю чергою, імовірно лише у випадку якщо контролююча особа ухилилась від сплати податків дотично до КІК і дуже малоймовірно, якщо особа застосовувала підставно пільгу щодо невключення доходів через недосягнення порогу 2 млн. євро.

Клієнти Компанії Вікторія завжди можуть розраховувати на ефективне представництво та захист своїх інтересів

У разі, якщо у Вас виникли питання щодо діяльності, податкового супроводу фізичної особи-власника КІК, звертайтеся

за формою швидкого зв'язку :

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Відправити

Компанія Вікторія

Граничний дохід за договором комісії у платника ЄП (ІІІ група)

Податковий кодекс України однозначно визначає, як рахувати дохід платника єдиного податку у разі посередницької діяльності за договорами комісії. Згідно з п. 292.4 ст. 292 ПКУ, «у разі надання послуг, виконання робіт за договорами доручення, комісії, транспортного експедирування або за агентськими договорами доходом є сума отриманої винагороди повіреного (агента)». Тобто для платника єдиного податку-комісіонера **доходом визнається лише сума комісійної винагороди**, а не вся виручка, отримана від покупців за проданий товар комітента.

Приклад: якщо юрособа-«єдинник» отримала на свій рахунок **50 тис. грн** від продажу товарів за договором комісії, а згідно з договором її комісійна винагорода становить лише **5 тис. грн**, то оподатковуваним доходом буде включено **5 тис. грн**, а не всю

суму 50 тис. грн. Відповідно, саме **ця сума винагороди** враховується і при обчисленні граничного обсягу доходу для перебування на спрощеній системі, оскільки кваліфікуючий критерій (ліміт доходу) встановлений для доходу в розумінні ст.292 ПКУ.

Роз'яснення податкових органів

Податкова служба підтримує наведений підхід у своїх офіційних роз'ясненнях. Зокрема, в **індивідуальній податковій консультації ДФС від 26.07.2019 №3515/6/99-99-12-02-03-15/ІПК** податківці, посилаючись на п.292.4 ПКУ, підтвердили, що при виконанні послуг за договором комісії дохід платника єдиного податку формується **тільки в сумі отриманої комісійної винагороди**, а «транзитні» кошти (виручка, призначена для комітента) не включаються до доходу такого платника. Аналогічні висновки містяться й у загальнодоступних консультаціях ДПС. Так, у підкатегорії 107.01.03 бази «ЗІР» податкова роз'яснює, що кошти, які надходять єдиннику-посереднику та підлягають перерахуванню довірителю/комітенту, не враховуються у його оподатковуваному доході. Цю ж норму неодноразово наводили територіальні органи ДПС у своїх повідомленнях – наприклад, ДПС у Дніпропетровській області нагадує, що згідно з ПКУ при договорах комісії доходом є **лише отримана агентська винагорода**.

Варто додати, що позиція законодавця узгоджується і з правилами бухобліку: згідно з п. 6.2 П(С)БО 15 «*Дохід*» комісіонер **не визнає доходом** суму надходжень, отриманих на користь комітента/принципала за посередницькими договорами. Отже, ні з погляду податкового обліку єдиного податку, ні за бухгалтерськими стандартами «транзитна» виручка не є доходом посередника.

Судова практика щодо «транзитних» КОШТІВ

Історично питання оподаткування транзитних сум за договором комісії було предметом спорів. За часів дії Указу Президента №727/98 (спрощена система до 2011 р.) існувала неоднозначна судова практика: ВАСУ здебільшого вважав доходом лише суму комісійної винагороди, тоді як Верховний Суд України у 2010 р. дійшов протилежного висновку, наполягаючи, що *«вся сума транзитних коштів суб'єкта малого підприємництва становить його виручку»*, а перевищення такого загального обороту позбавляє права на ЄП. Саме тому при запровадженні ПКУ законодавець вирішив прямо врегулювати це питання: норма, що нині міститься в п.292.4 ПКУ, була введена, щоб чітко визначити доходом посередника лише суму його винагороди (на відміну від підходу старого ВСУ). У початковій редакції ПКУ ця норма не називала договір комісії прямо (лише доручення, транспортне експедирування, агентські договори), що давало податківцям привід дискутувати. Лише з 2015 р. до п.292.4 було додано і **договір комісії**, усунувши будь-які сумніви. Відтоді фіскальна позиція змінилася на користь платників єдиного податку, що підтверджується як роз'ясненнями ДПС, так і актуальною судовою практикою.

Сучасна практика. Наразі адміністративні суди при розгляді спорів одностайно стають на бік платників єдиного податку-комісіонерів. Якщо податковий орган намагається донарахувати податок, трактуючи всю виручку як дохід, суди скасовують такі рішення. Для прикладу, **П'ятий апеляційний адмінсуд** у постанові від 02.12.2021 у справі №540/2683/21 зазначив, що за положеннями ст.292 ПКУ доходом ФОП-комісіонера є лише сума його винагороди (в тому кейсі ≈20 тис. грн), а не вся виручка (~466 тис. грн), отримана на рахунок – тому донарахування податків на всю суму визнано неправомірним. **Другий апеляційний адмінсуд** у постанові від 07.04.2021 (справа №520/3793/2020) прямо вказав, що при відсутності переходу права власності на

товар до комісiонера кошти, якi той отримує вiд покупцiв за товар комiтента, не є доходом комiсiонера вiд реалiзацiї цього товару. Такий пiдхiд в контекстi граничного доходу пiдтримав i **Верховний Суд**: наведений висновок вiдповiдає правовим позицiям **ВС**, викладеним у постановах вiд 17.07.2020 у справi №826/8493/18, вiд 21.01.2021 у справi № 820/3092/16, а також у постановах вiд 13.07.2023 у справi № 640/11847/20, вiд 18.10.2023 у справi № 160/11905/21, вiд 25.01.2024 у справi № 824/183/18-а та iн.

Ризики: Таким чином, за чинним законодавством i судовою практикою, **лише комiсiйна винагорода** включається до доходу єдинника. Податковi органи теоретично можуть ставити пiд сумнiв реальнiсть чи правильнiсть оформлення договору комiсiї. Якщо договiр комiсiї буде визнано удаваним (скажiмо, за вiдсутностi пiдтвердних документiв), iснує ризик, що всю суму обороту можуть розглядати як дохiд вiд самостiйної дiяльностi платника, з наслiдками перевищення лiмiту. Проте за наявностi коректно оформлених документiв (договiр, акти виконання, звiти комiсiонера тощо) платник має всi шанси вiдстояти свою позицiю, i суди пiдтверджують правомiрнiсть невключення транзитних сум до доходу комiсiонера.

Отже.

Платник єдиного податку III групи, що продає товари за договором комiсiї, при визначеннi граничного обсягу доходу враховує лише суму власної комiсiйної винагороди (доходу вiд наданої послуги комiсiї). Вся виручка, отримана вiд покупцiв за товар, не включається до доходу платника ЄП-комiсiонера, оскiльки належить комiтентовi. Цей висновок ґрунтується на прямих нормах ПКУ та пiдтверджений роз'ясненнями ДПС i судовою практикою.

Якщо вам потрібен податковий супровiд пiдприємницької дiяльностi, професiйний податковий облiк може бути наданий фахiвцями Компанiї Вiкторiя на договiрних умовах.

Для отримання деталей або ж додаткових консультацій звертайтеся за формою швидкого звернення:

Ваше ім'я (обов'язково)

Ваш email (обов'язково)

Ваш номер телефону (обов'язково)

Ваше повідомлення

Наші контакти:

Номери телефонів: +38(050)-404-87-30; +38(098)-793-77-77,
електронна пошта: office@vg.ua

Група Компаній Вікторія

Оподаткування першого продажу легкового авто фізичною особою

В публікації наведено аналіз податкових наслідків продажу легкового автомобіля фізичною особою, який перебував у її власності менше трьох років, у випадку, коли такий продаж є першим протягом календарного року та здійснюється через комісійну схему за участю автосалону або іншої юридичної особи

– комісіонера.

Пільгові умови для першого продажу протягом року

Відповідно до ст. 173.2 Податкового кодексу України (ПКУ), якщо фізична особа протягом календарного року продає **лише один об'єкт рухомого майна** (зокрема легковий автомобіль, мотоцикл або мопед), то доходу від такого **першого продажу** не виникає об'єкт оподаткування. Тобто при першому продажу легкового автомобіля протягом року **ні податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), ні військовий збір не сплачуються**. Ця норма застосовується незалежно від того, скільки часу транспортний засіб перебував у власності фізособи. (Правило **3-річного володіння** стосується лише продажу нерухомості за ст. 172 ПКУ і не впливає на оподаткування доходів від продажу рухомого майна.)

Стаття 173.1 ПКУ встановлює загальне правило, що дохід від продажу об'єкта рухомого майна оподатковується за ставкою, визначеною в п.167.2 ПКУ. На сьогодні це базова ставка ПДФО **5%** для таких доходів. Водночас для продажу легкових автомобілів, мотоциклів і мопедів діє згадана вище **пільга щодо першого продажу** протягом року. Таким чином, у ситуації, описаній у запитанні (перший продаж легкового авто в році), фізична особа **звільняється від сплати ПДФО** – ефективна ставка **0%**. Відповідно, і **військовий збір** при такому першому продажу не утримується, оскільки військовий збір нараховується лише за наявності оподаткованого доходу.

Ставки податків та база оподаткування

Якщо протягом того ж року відбудеться **другий продаж** транспортного засобу (легкового авто, мотоцикла чи мопеда) тією ж фізособою, то дохід від другого продажу вже підлягатиме

оподаткуванню. Ставка ПДФО становитиме **5%** від суми доходу (договірної вартості автомобіля)□. База оподаткування – це договірна ціна, зазначена в договорі купівлі-продажу (як правило, не нижча за оціночну вартість майна). Окрім ПДФО, зі **другого продажу** сплачується і **військовий збір** за чинною ставкою (станом на 2024 р. – 1,5%, з 2025 р. – **5%**).

У разі **третього та наступних продажів** рухомого майна протягом того самого року, дохід оподатковується вже за базовою ставкою ПДФО **18%** (для резидентів) згідно з п.167.1 ПКУ□ (Для нерезидентів України дохід від відчуження рухомого майна оподатковується за ставкою 18% ПДФО незалежно від кількості продажів) Військовий збір при третьому і наступних продажах так само справляється за встановленою ставкою (5% у 2025 році).

Отже, перший продаж легкового автомобіля протягом календарного року фізичною особою **не оподатковується ПДФО та військовим збором**. Лише починаючи з другого продажу в тому ж році виникає обов'язок сплатити ПДФО (5% від доходу) та військовий збір (за чинною ставкою).

Участь автосалону (комісіонера) і податкові зобов'язання

Продаж автомобіля через комісійний магазин або автосалон (за участю посередника-комісіонера) **не змінює** правил оподаткування доходу продавця-фізособи. Пільга на перший продаж застосовується так само, як і при прямому продажу: податки не сплачуються, якщо це перший проданий легковий авто за рік. Участь автосалону впливає лише на механізм сплати податку: комісіонер (юридична особа) виконує функції **податкового агента** щодо виплаченого доходу. Згідно з ПКУ, посередник зобов'язаний перевірити наявність сплачених податків (ПДФО та військового збору) перед завершенням угоди та відзвітувати податковим органам про виплачений дохід і утримані податки. Тобто, якщо дохід підлягає оподаткуванню, автосалон утримає із суми, що

виплачується продавцю, необхідні податки і перерахує їх до бюджету. У випадку ж першого продажу (що звільнений від оподаткування) автосалон просто фіксує факт відсутності податку – жодних додаткових податкових зобов'язань для фізособи не виникає.

Отже, за наведених умов (перший продаж легкового автомобіля в році, незалежно від строку володіння) дохід від такого продажу **не оподатковується ПДФО та військовим збором** на підставі п.173.2 ПКУ. Участь автосалону як посередника не скасовує і не додає податкових зобов'язань для продавця, а лише забезпечує дотримання вимог ПКУ щодо сплати податків у разі, якщо вони повинні бути нараховані. В результаті фізична особа-продавець при першому продажу авто за рік отримує дохід від реалізації **без утримання податків**, за винятком звичайних комісійних витрат на користь автосалону.

Компанія Вікторія